

Ysgol Cybi, Caergybi

Polisi Herio Bwlio, Hawliau, Parch a Chydraddoldeb

Dyddiad wedi ei fabwysiadu gan y Corff Llywodraethu <i>(bydd hefyd angen cofnodi hyn yng nghofnodion y cyfarfod lle cafodd ei dderbyn a'i fabwysiadu)</i>	25/5/22
Cadeirydd y Llywodraethwyr (llofnod)	
Pennaeth (llofnod)	
Dyddiad adolygu <i>(3 mlynedd o fabwysiadu, os nad yw wedi ei ddiweddarau gan yr ALL)</i>	Tymor yr Haf 2025

Cynnwys

Cyflwyniad	Tudalen 3
Grym Iaith	Tudalen 3
Nodau'r Polisi	Tudalen 3
Beth yw Bwlio?	Tudalen 3
Beth sydd ddim yn Fwlio?	Tudalen 5
Annog Adrodd am Ddigwyddiadau os yw Bwlio'n Digwydd	Tudalen 6
Adolygu'r Polisi	Tudalen 7
Dogfennau Cyfeirio a Dolenni Defnyddiol	Tudalen 7

Cyflwyniad

Mae'r ysgol hon yn credu bod ymddygiad bwlio yn gwbl annerbyniol ac na ddylid ei oddef. Mae pob aelod o gymuned yr ysgol yn rhannu cyfrifoldeb ar y cyd am fynd i'r afael â bwlio pe bai'n digwydd ac wrth gydweithio i hybu ymddygiad cadarnhaol.

Mae'r ysgol yn cydnabod bod ganddi ddyletswydd gyfreithiol i atal a mynd i'r afael â phob math o ymddygiad bwlio.

Grym Iaith

Yn unol â chyfres arweiniad Llywodraeth Cymru '*Herio Bwlio – Hawliau, Parch, Cydraddoldeb*' mae'r ysgol yn ymwybodol bod defnyddio termau fel 'bwli' a 'dioddefwr' yn sefydlu'r syniad bod gan y pwerus bŵer dros y gwan ac weithiau gall annog disgyblion i ddod yn fwll fel nad ydynt yn cael eu hystyried yn wan. Yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru, bydd yr ysgol hon yn defnyddio'r termau 'cyflawnwr' a 'tharged'

Wrth bennu amcanion polisi ar gyfer yr ysgol hon, byddwn yn rhoi sylw dyledus i ddyletswydd gyffredinol Ddeddf Cydraddoldeb 2010 i:

- Ddileu gwahaniaethu, aflonyddu, erledigaeth ac unrhyw ymddygiad arall a waherddir o dan y Ddeddf;
- Hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng unigolion sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol ac unigolion nad ydynt yn ei rhannu; mae hyn yn golygu dileu neu leihau'r anfanteision a ddioddefir gan bobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol sy'n gysylltiedig â'r nodwedd honno
- Cymryd camau i ddiwallu anghenion unigolion sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol sy'n wahanol i anghenion pobl nad ydynt yn ei rhannu

Nodau'r Polisi

Mae'r polisi hwn yn hanfodol i gefnogi ethos yr ysgol gyfan, sef sicrhau bod plant yn teimlo'n ddiogel, yn hyderus ac yn hapus. Fe'i cynlluniwyd i atal ymddygiad bwlio lle bynnag y bo modd, i ymateb yn gyson yn unol â gweithdrefnau y cytunwyd arnynt pe bai'n digwydd a rhoi cefnogaeth i'r rhai sy'n gysylltiedig fel y bo'n briodol. Mae diogelwch, iechyd a lles ein plant o'r pwys mwyaf ac yn fusnes i bawb.

Mae atal yn cynnwys anfon neges glir fod ymddygiad negyddol yn wrthgymdeithasol, yn annerbyniol ac na chaiff ei oddef yma. Mae'r polisi ysgol hwn yn seiliedig ar gyfres ganllawiau Llywodraeth Cymru '*Herio Bwlio – Hawliau, Parch, Cydraddoldeb*' sy'n cynnwys canllawiau statudol ar gyfer awdurdodau lleol a chyrrff llywodraethu, yn ogystal â chanllawiau cynghori ar gyfer plant a phobl ifanc, rhieni a gofalwyr.

Beth yw Bwlio?

Mae'r ysgol yn defnyddio'r diffiniad o fwlio, a ddarperir gan Lywodraeth Cymru;

'Ymddygiad gan unigolyn neu grŵp, a ailadroddir dros gyfnod amser, sy'n brifo eraill naill ai'n fwriadol neu'n emosïynol.'

Mae hefyd yn disgrifio nifer o elfennau nodedig sy'n gysylltiedig â bwlio. Mae'r rhain yn cynnwys, ond nid ydynt yn gyfyngedig i:

- **Bwriad i niweidio** – mae bwlio'n fwriadol gyda'r bwriad o achosi niwed. Mae'r rhai sy'n ymddwyn fel bwli yn dda am wybod yn union sut i fychanu neu frifo eu targed, gan bigo ar agweddau allweddol o'u hymddangosiad, personoliaeth neu hunaniaeth er mwyn cael yr effaith a dymunir. Maent yn chwilio am y maes y mae ganddynt bŵer dros eu targed.
- **Canlyniad niweidiol** – mae rhywun neu grŵp yn cael ei frifo'n gorfforol neu'n emosiynol. Gallant gael eu hynysu, eu bychanu neu eu gwneud yn ddagreuol. Mae eu hymdeimlad o hunanwerth yn lleihau.
- **Gweithredoedd uniongyrchol neu anuniongyrchol** – gall bwlio gynnwys ymosodol yn uniongyrchol fel taro rhywun, yn ogystal â gweithredoedd anuniongyrchol megis lledaenu sion, datgelu gwybodaeth breifat am rywun neu rannu delweddau personol gyda phobl nad oedd y wybodaeth/delweddau wedi'u bwriadu ar eu cyfer.
- **Ailadrodd** – mae bwlio fel arfer yn golygu ymddwyn yn negyddol neu ymddwyn yn ymosodol dro ar ôl tro. Nid yw gweithred ymosodol ynysig, fel ymladd, yn cael ei hystyried fel arfer yn fwlio. Ond gall unrhyw ddigwyddiad fod yn ddechrau ar batrwm o ymddygiad bwlio sy'n datblygu wedi hynny. Dyna pam mae cofnodi digwyddiadau mor werthfawr.
- **Pŵer Anghyfartal** – mae bwlio'n golygu camddefnyddio grym gan un person neu grŵp sydd (yn cael eu hystyried) yn fwy pwerus yn aml oherwydd eu hoed, cryfder corfforol, poblogrwydd neu wytnwch seicolegol

Gall bwlio ddigwydd ar sawl ffurf, gan gynnwys:

Corfforol – cicio, baglu rhywun neu ei wthio, anafu rhywun, difrodi ei eiddo neu wneud ystumiau bygythiol

Llafar – gwawdio a galw enwau, sarhau, bygwth, bychanu neu fygwth

Emosiynol – ymddwyn gyda'r bwriad o ynysu, niweidio neu fychanu rhywun

Anuniongyrchol – cyfrwys a dan din, tu ôl cefn y targed, lledaenu sion

Ar-lein – defnyddio unrhyw fath o ddulliau technolegol, ffonau symudol, rhwydweithiau cymdeithasol, gemau, ystafelloedd sgwrsio, fforymau neu apps i'w bwlio drwy gyfrwng tecst, negeseuon, delweddau neu fideo.

Ymosodedd perthynol – bwlio sy'n ceisio niweidio perthnasoedd neu statws cymdeithasol y targed: mynd â'u ffrindiau ffrindiau oddi arnynt, ecsbloetio anghenion addysgol arbennig (AAA) neu salwch hirdymor person, targedu statws cymdeithasol eu teulu, ynysu neu fychanu rhywun neu cael rhywun i drafferth yn fwriadol

Rhywiol – cyffwrdd digroeso, bygythiadau, awgrymiadau, sylwadau a jôcs neu ensyniadau. Gall hyn hefyd gynnwys blacmel rhywiol, sef 'pornograffi dial' ac unrhyw gamddefnydd o ddelweddau personol, cignoeth o'r dysgwr a dargedir

Rhagfarnllyd – bwlio dysgwr neu grŵp o ddysgwyr oherwydd rhagfarn. Gellid cysylltu hyn â stereoteipiau neu ragdybiaethau ynghylch hunaniaeth. Mae bwlio sy'n gysylltiedig â rhagfarn yn cynnwys y nodweddion gwarchoddedig. (Gan gynnwys oedran, anabled, ailbennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd neu gredo, rhyw a chyfeiriadedd rhywiol)

Gall ac mae rhagfarn hefyd yn ymestyn y tu hwnt i'r nodweddion gwarchoddedig a gall arwain at fwlio am amrywiaeth o resymau eraill megis statws cymdeithasol a chefnidir.

Beth sydd ddim yn fwlio?

Nid yw ambell i ymddygiad, er yn annerbyniol, yn cael ei ystyried yn fwlio. Dylid Ymdrinnir â'r achosion hyn yn unol â pholisi ymddygiad yr ysgol i atal digwyddiad a allai waethygu i fod yn fwlio.

Mae'r enghreifftiau canlynol yn achosion na fyddent fel arfer yn cael eu hystyried yn fwlio;

Ffraeo â ffrindiau – gall dadl rhwng ffrindiau, fodd bynnag, ddirywio yn ymddygiad bwlio sy'n cael ei alluogi gan y ffaith bod gan gyn-ffrindiau wybodaeth fanwl am ofnau ac ansicrwydd ei gilydd. Mae plant a phobl ifanc sy'n cael eu targedu gan gyn-gyfeillion yn teimlo'r bradychiad yn ddwfn ac yn aml wedi eu hynysu oddi wrth eu grŵp o ffrindiau blaenorol.

Achos unigol o ymladd – eir i'r afael â hyn yn unol â pholisi ymddygiad yr ysgol oni bai ei fod yn rhan o batrwm o ymddygiad sy'n arwydd o dargedu unigolyn arall yn fwiadol.

Dadl neu anghytundeb – yn gyffredinol, nid yw dadl rhwng dau blentyn neu bobl ifanc yn cael ei hystyried yn fwlio. Serch hynny, efallai y bydd arnynt angen cymorth i ddysgu parchu safbwyntiau pobl eraill.

Ymosodiad corfforol untro – bydd hyn yn cael ei atal a rhoddir sylw iddo ar unwaith. Mewn achosion lle mae ymosodiad corfforol wedi digwydd, gall cynnwys yr heddlu fod yn briodol hefyd.

Sylwadau sarhaus a chellwair – bydd plant a phobl ifanc yn aml yn protestio mai jôc neu gellwair oedd y digwyddiad. Os yw dau ffrind o rym cyfartal yn yr arferiad o gellwair â'i gilydd, nid yw'n cael ei ystyried yn fwlio. Os yw un dysgwr yn defnyddio cellwair i fychanu neu fygwth rhywun arall nad oes ganddo'r grym i'w atal a'i wneud yn ofnus gan y weithred, mae'r ffin rhwng cellwair a bwlio yn debygol o gael ei chroesi

Un digwyddiad o drosedd gasineb – oni bai bod yr ymddygiad hwn yn cael ei ailadrodd ni fyddai fel arfer yn cael ei ystyried yn fwlio ond byddai'n ymddygiad troseddol, a byddai'r ysgol yn ymdrin ag ef yn unol â pholisi ymddygiad yr ysgol a pholisïau perthnasol eraill, megis polisi 'Atal' yr ysgol. Os ystyrir bod angen hynny, byddai angen i'r ysgol gynnwys yr heddlu hefyd.

Mae ein hymagwedd ysgol gyfan at atal bwlio yn cynnwys:

- Mabwysiadu dulliau ataliol o ymdrin â bwlio.
- Datblygu ethos cadarnhaol sy'n cynnwys gwybod bod bwlio'n annerbyniol.
- Disgwyl ymddygiad cadarnhaol sy'n helpu ac yn cefnogi dysgu a datblygu.
- Hyrwyddo cydweithrediad a disgwyl ymddygiad sy'n gyfrifol yn gymdeithasol.
- Annog y gwyllwyr sy'n dyst i fwlio i weithredu'n gadarnhaol drwy rybuddio staff a dwyn pwysau ar y cyd gan gyfoedion i atal cyflawnwyr.
- Gwerthfawrogi a dathlu gwahaniaethau, sgiliau a thalentau pawb.
- Cefnogi datblygiad llythrennedd emosiynol, hunan-barch a gwytnwch drwy wasanaethau, Amser Cylch, ABCh, y rhaglen Ysgolion Iach, datblygu sgiliau, addysgu strategaethau ymdopi personol i ddisgyblion, Cyfranogiad Cynghorau Ysgol, cynlluniau Cyfeillio. KiVa a Mentora gan Gyfoedion.

- Cynnwys ein SHCY dynodedig yr Heddlu yn y gwaith o gyflwyno rhaglen Graidd Cyswllt Ysgolion Cymru Gyfan.
- Dangos parch at eraill a herio ac addysgu am iaith amhriodol sy'n;
 - hiliol
 - homoffobig
 - rhywiaethol
 - sydd â rhagfarn grefyddol,
 - ysgogir gan anabledd,
 - neu a fyddai'n cael ei ystyried yn dramgwyddus neu'n ddifriol gan unrhyw grwpiau gwarchoddedig a enwir yn y ddeddf cydraddoldeb.
- Sicrhau bod yr wybodaeth yn y polisi hwn ar gael i bawb yng nghymuned yr ysgol.
- Cynnwys pob aelod o gymuned yr ysgol wrth gynllunio/ gweithredu'r polisi.
- Bod pob aelod o staff yn modelu ymddygiadau cadarnhaol priodol drwy esiampl.

Annog adrodd am ddigwyddiadau os yw Bwlio'n digwydd:

Gall disgyblion a rhieni/gofalwyr fod yn dawel eu meddwl yr ymatebir i'w pryderon yn sensitif.

- Bydd pob adroddiad yn cael ei gymryd o ddifrif ac yn destun ymchwiliad.
- Bydd cyfrinachedd unrhyw un sy'n rhannu gwybodaeth yn cael ei barchu.
- Bydd cyfleoedd i blant fynegi pryderon yn cynnwys mynediad i flwch problemau i unrhyw aelod o staff, cynrychiolaeth ar gyngor yr ysgol a chyfeillion/mentoriaid a fydd yn trosglwyddo pryderon.

Os bydd bwlio'n digwydd byddwn yn gweithredu'r gweithdrefnau canlynol, fel y bo'n briodol, yn unol â chyfres ganllawiau Llywodraeth Cymru '*Herio Bwlio – Hawliau, Parch, Cydraddoldeb*'. Byddwn yn cymryd pob digwyddiad o ddifrif ac yn cofnodi'r hyn a ddigwydd ar Log Bwlio.

Bydd person dynodedig yn monitro ac yn coladu gwybodaeth am ddiodefwyr bwlio a chyflawnwyr. Bydd y person hwnnw yn:

- Ymchwilio i'r digwyddiad / sefydlu ffeithiau drwy siarad yn annibynnol â phawb dan sylw.
- Defnyddio technegau ymyrryd adferol priodol i reoli anawsterau rhwng cyflawnwyr a thargedau; annog cymodi lle bo hynny'n bosibl/ymarferol.
- Lle mae ymddygiad bwlio wedi cael ei brofi, gweithredu cosbau cytunedig yn gyson ac yn deg yn ôl yr angen i atal digwyddiadau pellach.
- Cynnwys rhieni mor gynnar â phosibl lle bo'n briodol.
- Gweithredu canllawiau o ddogfen waith partneriaeth Heddlu Cymru Gyfan "School Beat", i benderfynu a oes angen cynnwys swyddogion yr heddlu yn swyddogol; fel y nodir yn y canllawiau hyn, dylid ymdrin ag achosion yn fewnol lle bynnag y bo'n bosibl.
- Cadw cofnodion cywir, ffeithiol o'r holl ddigwyddiadau a gofnodir ac ymateb yr ysgol.
- Dylech bob amser ddilyn digwyddiadau ar ôl ymdrin â nhw ac adolygu'r canlyniadau i sicrhau bod y bwlio wedi dod i ben.
- Rhoi cymorth parhaus i'r rhai sy'n gysylltiedig lle bo angen; mae taflenni gan Lywodraeth Cymru ar gael i blant, pobl ifanc a rhieni/gofalwyr.

Bydd yr ysgol bob amser yn cynnig Dull Adferol ac yn ceisio gwella'r niwed. Gall hefyd, yn dibynnu ar y math o ddigwyddiad, ddefnyddio sancsiynau, gan gynnwys;

- Tynnu breintiau/amser rhydd.

- Atal mynediad i rannau o'r ysgol.
- Gwaharddiad tymor byr neu dymor hir, neu gadw i mewn dros amser cinio.
- Cynnwys rhieni pan fo angen.
- Cynnwys asiantaethau allanol priodol.
- Cynnwys manylion am gofnod ysgol y cyflawnwr.

Adolygu'r Polisi

Mae manylion terfynol y polisi hwn wedi'u llunio mewn ymgynghoriad â disgyblion, rhieni, staff ac aelodau o gymuned yr ysgol.

Bydd yn cael ei drafod, ei adolygu a'i ddiwygio bob blwyddyn.

Dogfennau Cyfeirio a Dolenni Defnyddiol:

- **Canllawiau Llywodraeth Cymru, herio bwlio, 'Hawliau, parch, cydraddoldeb'**
Canllawiau statudol ar gyfer cyrff llywodraethu ysgolion a gynhelir
Canllawiau statudol ar gyfer awdurdodau lleol
Canllawiau i rieni a gofalwyr
Canllaw i bobl ifanc
Canllaw i blant
<https://gov.wales/anti-bullying-guidance>
- **Deddf Cydraddoldeb 2010**
<http://www.legislation.gov.uk/wsi/2011/1064/contents/made>
- **Gweithredu ar fwlio. Adolygiad o effeithiolrwydd y camau a gymerir gan ysgolion i fynd i'r afael â bwlio ar sail nodweddion gwarchoddedig disgyblion (ESTYN Mehefin 2014)**
<https://www.estyn.gov.wales/thematic-reports/action-bullying-june-2014>
- **Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol. Deddf Cymru. 2015.**
<http://www.legislation.gov.uk/anaw/2015/3/contents>
- **Gweithdrefnau Diogelu Cymru**
http://www.myguideapps.com/projects/wales_safeguarding_procedures/default/

Diwygiedig Mawrth 2020

Ysgol Cybi, Caergybi

School's Challenging Bullying, Rights, Respect and Equality Policy

Date adopted by Governing Board <i>(should also be recorded in the minutes of the meeting where it was accepted and adopted)</i>	25/5/22
Chair of Governors (signature)	
Headteacher (signature)	
Date of review <i>(3 years from adoption, unless policy updated by LA)</i>	Summer Term 2025

Contents

Introduction	Page 10
The Power of Language	Page 10
Aims of the Policy	Page 10
What is Bullying?	Page 10
What is not Bullying?	Page 12
Encouraging Reporting of Incidents if Bullying occurs	Page 13
Reviewing the Policy	Page 14
Reference Documents and Useful Links	Page 14

Introduction

This school believes that bullying behaviour is totally unacceptable and must not be tolerated. All members of the school community share a collective responsibility for tackling bullying should it occur and in working together to promote positive behaviour.

The school acknowledges it has a legal duty to prevent and tackle all forms of bullying behaviour.

The Power of Language

In line with Welsh Government guidance series ' *Challenging Bullying – Rights, Respect, Equality*' the school is aware that using terms such as 'bully' and 'victim' entrenches the notion that the powerful have power over the weak and can sometimes encourage pupils to become bullies so as not be perceived as weak. In line with Welsh Government guidance this school will use the terms 'perpetrator' and 'target'

In setting policy objectives for this school, we will take due regard to the Equality Act 2010 general duty to:

- Eliminate discrimination, harassment, victimisation and any other conduct that is prohibited under the Act;
- Advance equality of opportunity between persons who share a relevant protected characteristic and persons who do not share it; this means removing or minimising disadvantages suffered by persons who share a relevant protected characteristic that are connected to that characteristic
- Take steps to meet the needs of persons who share a relevant protected characteristic that are different from the needs of persons who do not share it

Aims of the Policy

This policy is essential to support our whole school ethos which is to ensure that children feel safe, secure confident and happy. It is designed to prevent bullying behaviour wherever possible, to respond consistently in line with agreed procedures should it occur and to provide support to those involved as appropriate. Our children's safety, health and well-being is of paramount importance and everybody's business.

Prevention includes sending out a clear message that negative behaviour is anti-social, unacceptable and will not be tolerated here. This school policy is based on the Welsh Government guidance series ' *Challenging Bullying – Rights, Respect, Equality*' which includes statutory guidance for local authorities and governing bodies, as well as advisory guidance for children and young people, parents and carers.

What is Bullying?

The school uses the definition of bullying, provided by Welsh Government;

'Behaviour by an individual or a group, usually repeated over time, that intentionally hurts others either physically or emotionally.'

It also describes a number of distinctive elements associated with bullying. These include but are not limited to:

- **An intention to harm** – bullying is deliberate with the intention to cause harm. Those who perpetrate bullying behaviours are skilled at knowing exactly how to humiliate or hurt their target, picking on key aspects of their appearance, personality or identity that produces the effect wanted. They seek out the area in which they have power over the target.
- **Harmful outcome** – someone or a group is hurt physically or emotionally. They can be isolated, humiliated or made tearful. Their sense of self-worth is reduced.
- **Direct or Indirect Acts** – bullying behaviour can involve direct aggression such as hitting, as well as indirect acts such as spreading rumours, revealing private information about someone or sharing intimate images with people for whom the information/images were not intended.
- **Repetition** – bullying usually involves repeated acts of negative behaviour or acts of aggression. An isolated aggressive act, such as a fight, is not usually considered bullying. Yet any incident can be the start of a pattern of bullying behaviour which develops subsequently. That is why incident records are so valuable.
- **Unequal Power** – bullying involves the abuse of power by one person or a group who are (perceived as) more powerful due to their age, physical strength, popularity or psychological resilience

Bullying can take many forms, including:

Physical – kicking, tripping someone up or shoving them, injuring someone, damaging their belongings or gestures of intimidation

Verbal – taunts and name-calling, insults, threats, humiliation or intimidation

Emotional – behaviour intended to isolate, hurt or humiliate someone

Indirect – sly or underhand actions carried out behind the target's back or rumour-spreading

Online – using any form of technological means, mobile phones, social networks, gaming, chat rooms, forums or apps to perpetrate bullying via text, messaging, images or video

Relational aggression – bullying that tries to harm the target's relationships or social status: drawing their friends away, exploiting a person's special educational needs (SEN) or long-term illness, targeting their family's social status, isolating or humiliating someone or deliberately getting someone into trouble

Sexual – unwanted touching, threats, suggestions, comments and jokes or innuendo. This can also include sextortion, so called 'revenge porn' and any misuse of intimate, explicit images of the learner targeted

Prejudice-related – bullying of a learner or a group of learners because of prejudice. This could be linked to stereotypes or presumptions about identity. Prejudice-related bullying includes the protected characteristics. (Including age, disability, gender reassignment, marriage and civil partnership, pregnancy and maternity, race, religion or belief, sex and sexual orientation) Prejudice can and does also extend beyond the protected characteristics and can lead to bullying for a variety of other reasons such as social status and background.

What is not Bullying?

Some behaviour, though unacceptable, is not considered bullying, these instances will be dealt with in accordance with the school's behaviour policy to prevent an incident potentially escalating to become bullying.

The following examples are cases which would not normally be considered bullying;

Friendship fallouts – a friendship feud may however deteriorate into bullying behaviour that is enabled by the fact that former friends have an intimate knowledge of the fears and insecurities of one another. Children and young people who are targeted by former friends feel the betrayal deeply and are frequently isolated from their former friendship group.

One-off fight – this will be addressed according to the school's behaviour policy unless it is part of a pattern of behaviour that indicates intentional targeting of another individual.

Argument or disagreement – between two children or young people is not generally regarded as bullying. Nevertheless they may require assistance to learn to respect others' views.

One-off physical assault – this will be stopped and addressed immediately. Police involvement in cases where physical assault has happened may also be appropriate.

Insults and banter – children and young people will often protest that an incident was a joke or banter. If two friends of equal power are in the habit of bantering with one another it is not deemed to be bullying. If one learner uses banter to humiliate or threaten another who is powerless to stop it and made fearful by the act, the border between banter and bullying is likely to be crossed

One-off instance of hate crime – unless this behaviour is repeated it would not usually be regarded as bullying but it would be criminal behaviour, which the school would deal with in accordance with the school's behaviour policy and other relevant policies, such as the school's 'Prevent' policy. If considered necessary, the school would also need to involve the police.

Our whole school approach to preventing bullying includes:

- Adopting preventative approaches to bullying.
 - Developing a positive ethos which includes knowing bullying is unacceptable.
 - Expecting positive behaviour which helps and supports learning and development.
 - Promoting co-operation and expecting socially responsible behaviour.
 - Encouraging those bystanders who witness bullying to act positively by alerting staff and exerting collective peer pressure to deter perpetrators.
 - Valuing and celebrating everyone's differences, skills and talents.
 - Supporting the development of emotional literacy, self-esteem and resilience through assemblies, Circle Time, PSE, the Healthy Schools programme, skills development, teaching pupils personal coping strategies, School Council involvement, Buddy schemes, KiVa and Peer Mentoring.
 - Active involvement of our designated Police SCPO in the delivery of the all Wales School Liaison Core Programme.
-
- Showing respect for others and challenging and educating about inappropriate language that is;

- racist,
 - homophobic,
 - sexist,
 - religiously biased,
 - disability driven,
 - or would be deemed offensive or derogatory by any protected groups named in the equality act.
- Making the information in this policy available to everyone in our school community.
 - Involving all members of the school community in designing /implementing the policy.
 - All staff modelling appropriate positive behaviours by example.

Encouraging Reporting of Incidents if Bullying occurs:

Pupils and parents/carers can be assured that their concerns will be responded to with sensitivity.

- All reports will be taken seriously and investigated.
- Confidentiality for anyone who shares information will be respected.
- Opportunities for children to communicate concerns include a problem box access to any member of staff, representation on the School Council and buddies/mentors who will pass on concerns.

If bullying occurs we will implement the following procedures, as appropriate, in line with the Welsh Government guidance series '*Challenging Bullying – Rights, Respect, Equality*' We will take all incidents seriously and record their occurrence on a Bullying Log.

A designated person will monitor and collate information on victims of bullying and perpetrators, that person will:

- Investigate the incident / establish facts by independently talking to all involved.
- Use appropriate Restorative intervention techniques to manage difficulties between perpetrators & targets; encourage reconciliation where this is possible/ feasible.
- Where bullying behaviour has been established, implement agreed sanctions consistently and fairly as necessary to prevent further incidents.
- Involve parents as early as possible where appropriate.
- Apply guidelines from the all Wales Police "School Beat" partnership working document to determine whether official police involvement is needed; as indicated in these guidelines, deal with incidents internally wherever possible.
- Keep accurate, factual records of all reported incidents and the school's response.
- Always follow-up incidents after they have been dealt with and review outcomes to ensure bullying behaviour has ceased.
- Provide on-going support for those involved where necessary; Welsh Government leaflets are available for children, young people and parents/carers.

The school will always offer a Restorative Approach and look to repair harm. It may also, depending on the type of incident, use sanctions, these may include;

- Withdrawing privileges/free time.
- Preventing access to parts of school.
- Short or long term exclusion, detention or lunchtime exclusion.
- Involving parents when necessary.

- Involving appropriate outside agencies.
- Including details on the perpetrator's school record.

Reviewing the Policy

The final details of this policy have been drawn up in consultation with pupils, parents, staff and members of the school community.

It will be discussed, reviewed and revised annually.

Reference Documents and Useful Links:

- **Welsh Government guidance, challenging bullying, 'Rights, respect, equality'**
Statutory guidance for governing bodies of maintained schools
Statutory guidance for local authorities
Guidance for parents and carers
A guide for young people
A guide for children
<https://gov.wales/anti-bullying-guidance>
- **The Equality Act 2010**
<http://www.legislation.gov.uk/wsi/2011/1064/contents/made>
- **Action on bullying. A review of the effectiveness of action taken by schools to address bullying on the grounds of pupils' protected characteristics (ESTYN June 2014)**
<https://www.estyn.gov.wales/thematic-reports/action-bullying-june-2014>
- **Violence Against Women, Domestic Abuse and Sexual Violence. Act Wales. 2015.**
<http://www.legislation.gov.uk/anaw/2015/3/contents>
- **Wales Safeguarding Procedures**
http://www.myguideapps.com/projects/wales_safeguarding_procedures/default/

Revised March 2020